ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ରାଜ ରାଣୀ

ଅଗଷ୍ଟ 29, 2005

[ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆର୍. ସି. ଲାହୋଟୀ, ଜି. ପି. ମାଥୁର ଏବଂ
ପି. କେ. ବାଲାସୁବ୍ରମଣ୍ୟନ, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ]

ଅପକୃତ୍ୟ - ଡାକ୍ତରୀ ଅବହେଳା - ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଜଣେ ସର୍ଜନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧ୍ୟାକରଣ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର ସମ୍ପାଦନ - ଅବାଞ୍ଛିତ ଶିଶୁର ପ୍ରସବ - ପରାର୍ଥ ଦାୟିତ୍ୱ ନୀତି ଆଧାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଦାବି ଆବେଦନ - ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା: ଅବହେଳା ପ୍ରମାଣର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ସର୍ଜନଙ୍କୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ - ଗର୍ଭଧାରଣର କାରଣ ସର୍ଜନଙ୍କ ଅବହେଳା ବ୍ୟତିରେକ ଅନ୍ୟକିଛି ହୋଇପାରେ - ଫଳସ୍ୱରୂପ ପୀଡ଼ିତଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟକୁ ପରାର୍ଥ ଭାବରେ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ - ତେବେ, ମହିଳା ଡିକ୍ରିଧାରୀଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପୂର୍ବରୁ ଦେଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଫେରସ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତରଦାତା, ଜଣେ ମହିଳା, ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଜଣେ ସର୍ଜନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଏକ ବନ୍ଧ୍ୟାକରଣ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର କରିଥିଲେ । ତେବେ ମହିଳା ଜଣକ ଗର୍ଭବତୀ ହୋଇ ଏକ ସନ୍ତାନ ପ୍ରସବ କରିଥିଲେ । ପରାର୍ଥ ଦାୟିତ୍ୱ ନୀତି ଉପରେ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବି କରି ଡାକ୍ତରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା । ସମାନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଏହି ମକଦ୍ଦମା ଏବଂ ସଂଯୁକ୍ତ ମକଦ୍ଦମାଗୁଡିକୁ ଡିକ୍ରି କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲ ଗୁଡ଼ିକ ।

ଅପିଲ ଗୁଡିକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ : 1.1. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର 3 ଜଣିଆ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ବିଚାରପୀଠ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଶିବ ରାମ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ମାମଲାରେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ବନ୍ଧ୍ୟାକରଣ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର ସତ୍ତ୍ୱେ ଶିଶୁର ଜନ୍ମ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର କରିବାରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଅବହେଳା କିମ୍ବା କେତେକ ପ୍ରାକୃତିକ କାରଣରୁ ହୋଇପାରେ । ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ କେବଳ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ

ଯେଉଁଠାରେ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାରର ବିଫଳତା ତାଙ୍କ ଅବହେଳା ପାଇଁ ଦାୟୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟଥା ନୁହେଁ । ଡାକ୍ତରୀ ଅବହେଳା ଉପରେ ଅନେକ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ସ୍ୱୀକାର କରିଛି ଯେ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନରେ ଅନେକ ପ୍ରଚଳିତ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ମଧ୍ୟରୁ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର କରିବା ପାଇଁ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା କୌଶଳ କିମ୍ବା ପଦ୍ଧତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ପ୍ରାକୃତିକ କାରଣରୁ ବନ୍ଧ୍ୟାକରଣ ଅପରେସନର ବିଫଳତାର ପ୍ରତିଶତ 0.3 ରୁ 7 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । କଟା ଏବଂ ସିଲ୍ ହୋଇଥିବା ଫେଲୋପିଆନ୍ ଟ୍ୟୁବ୍ ଗୁଡିକ ପୁନଃମିଳନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ମହିଳା ଗର୍ଭଧାରଣ କରିପାରନ୍ତି, ଯଦିଓ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଏକ କୌଶଳ ଗ୍ରହଣ କରି ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର ସଫଳତାର ସହ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଗର୍ଭଧାରଣର କାରଣ ସର୍ଜନଙ୍କ ଅବହେଳା ବ୍ୟତିରେକ ଅନ୍ୟକିଛି ହୋଇପାରେ । ଅବହେଳା ପ୍ରମାଣର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ସର୍ଜନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେବେ ରାଜ୍ୟକୁ ପରାର୍ଥ ଭାବରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟ ଉଠିବ ନାହିଁ ।ତେଣୁ ଏହି ଡିକ୍ରିକୁ କାଏମ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଶିବ ରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ **ମାମଲାରେ ଅଗଷ୍ଟ 25, 2005 ରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଥିଲା ।**

1.2. ତେବେ ଆବେଦନକାରୀ-ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗକାରୀ-ଡିକ୍ରି ଧାରକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ପୁନରୁଦ୍ଧାର ମାଧ୍ୟମରେ ଫେରସ୍ତ ହେବାକୁ ଦାୟୀ ହେବ ନାହିଁ ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲିୟ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 2743/2002 ।

ଆର୍.ଏସ୍.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 4322/2000ରେ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ତା 8.10.2001 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଏହା ସହିତ

ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 6417/2002, 5312, 6272/2003, 2005 ର ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 5316 ଏବଂ 1359 ।

ରାଜ୍ୟ ବନାମ ରାଜ ରାଣୀ {ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଲାହୋଟି}

ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଦଳଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଅଜୟ ସିୱାଚ, ଟି. ଭି. ଜର୍ଜ ଏବଂ ପ୍ରଦୀପ ଦହିୟା, ସୁଶ୍ରୀ ଜ୍ୟୋତିକା କାଲରା, ଭାସ୍କର, ୱାଇ. କୁଲକର୍ଣ୍ଣି ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ କେ. ଶାରଦା ଦେବୀ I

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଆର୍.ସି. ଲାହୋଟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା : ଏସ୍.ଏଲ୍.ପି.(ସି) ସଂଖ୍ୟା 3106/2004ରେ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା I

ଏହି ସମସ୍ତ ଅପିଲରେ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ I ଏହା କହିବା ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ଯେ ଏହି ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ, ବାଦୀ, ଜଣେ ମହିଳା, ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଜଣେ ସର୍ଜନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଏକ ବନ୍ଧ୍ୟାକରଣ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର କରିଥିଲେ I ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର ପରେ ମହିଳା ଜଣକ ଗର୍ଭବତୀ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଏକ ସନ୍ତାନ ପ୍ରସବ କରିଥିଲେ I ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର ବିଫଳତା ପାଇଁ 'ଅବାଞ୍ଛିତ ଗର୍ଭଧାରଣ' ଏବଂ 'ଅବାଞ୍ଛିତ ସନ୍ତାନ'ର କାରଣ ଉପରେ ଆଧାରିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବି କରି ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର କରିଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା I ପରାର୍ଥ ଦାୟିତ୍ୱ ନୀତି ଉପରେ ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଡିକ୍ରି ଦାବି କରି ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା I ଏହି ମକଦ୍ଦମାଗୁଡ଼ିକ ଡିକ୍ରି କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଦାଖଲ କରି ଏପରି ଡିକ୍ରିଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରସଙ୍ଗ କରାଯାଇଛି I

ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଶିବ ରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (ସି.ଏ. 5128/2002 ଅଗଷ୍ଟ 25, 2005ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା) ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର 3 ଜଣିଆ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ବିଚାରପୀଠ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ବନ୍ଧ୍ୟାକରଣ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର ସତ୍ତ୍ୱେ ଶିଶୁର ଜନ୍ମ, ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର କରିବାରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଅବହେଳା କିମ୍ବା ସ୍ୱତଃସ୍ଫୂର୍ତ୍ତ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ ଭଳି କେତେକ ପ୍ରାକୃତିକ କାରଣରୁ ହୋଇପାରେ I ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ କେବଳ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ଯେଉଁଠାରେ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାରର ବିଫଳତା ତାଙ୍କ ଅବହେଳା ପାଇଁ ଦାୟୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟଥା ନୁହେଁ I ଡାକ୍ତରୀ ଅବହେଳା ଉପରେ ଅନେକ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ସ୍ୱୀକାର କରିଛି ଯେ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନରେ ଅନେକ ପ୍ରଚଳିତ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ମଧ୍ୟରୁ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର କରିବା ପାଇଁ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା କୌଶଳ କିମ୍ବା ପଦ୍ଧତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ପ୍ରାକୃତିକ କାରଣରୁ ବନ୍ଧ୍ୟାକରଣ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାରର ବିଫଳତାର ପ୍ରତିଶତ 0.3 ରୁ 7 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ I କଟା ଏବଂ ସିଲ୍ ହୋଇଥିବା ଫେଲୋପିଆନ୍ ଟ୍ୟୁବ୍ ଗୁଡ଼ିକ

ପୁନଃମିଳନ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ମହିଳା ଗର୍ଭଧାରଣ କରିପାରନ୍ତି, ଯଦିଓ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଏକ କୌଶଳ ଗ୍ରହଣ କରି ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର ସଫଳତାର ସହ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଗର୍ଭଧାରଣର କାରଣ ସର୍ଜନଙ୍କ ଅବହେଳା ବ୍ୟତିରେକ ଅନ୍ୟକିଛି ହୋଇପାରେ । ଅବହେଳା ପ୍ରମାଣର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ସର୍ଜନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେବେ ରାଜ୍ୟକୁ ପରାର୍ଥ ଭାବରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟ ଉଠିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହି ଡିକ୍ରି ଗୁଡିକୁ କାଏମ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ତେବେ, ଆବେଦନକାରୀ-ରାଜ୍ୟର ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଆରମ୍ଭରୁ କହିଥିଲେ ଯେ ଏହି ସମସ୍ତ ମାମଲାର ବାଦୀମାନେ ଗରିବ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଡିକ୍ରିଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଡିକ୍ରି ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଦେୟରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବାରେ ଆଗ୍ରହୀ ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ-ରାଜ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଆଭିମୁଖ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ଅପିଲ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଡିକ୍ରିକୁ ବାତିଲ କରାଯିବା ସତ୍ତ୍ବେ, ଏହା ଅଧୀନରେ ପୂର୍ବରୁ କରାଯାଇଥିବା ଯେକୌଣସି ଦେୟକୁ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦାନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଶିବ ରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (ଉପରୋକ୍ତ) ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆଇନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହି ସମସ୍ତ ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଅପିଲ ଅଧୀନରେ ଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରିକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଛି । ବାଦୀ-ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦାୟର ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି । ସମଗ୍ର ମାମଲାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ । ତଥାପି, ଆବେଦନକାରୀ-ରାଜ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ବାଦୀ-ଡିକ୍ରି ଧାରକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ରାଶି ପୁନରୁଦ୍ଧାର ମାଧ୍ୟମରେ ଫେରସ୍ତ ହେବାକୁ ଦାୟୀ ହେବ ନାହିଁ ।

ଏସ୍.କେ.ଏସ୍. ଅପିଲ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ବୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।